8. SINIF TÜRKÇE / BİRİNCİ TEMA

Erdemler Yazılı Soru Bankası

110 klasik ve metne dayalı soru · 2 hazır yazılı · Örnek cevaplar ve puanlama

Soru bankasındaki her soru 10 puandır. Dilediğiniz 10 soruyu seçip ilgili metinleri de ekleyerek 100 puanlık bir yazılı oluşturabilirsiniz. Hazır A ve B yazılılarını öğrenciye doğrudan verebilirsiniz.

Ders kitabından hareketle hazırlanan parçalar sınav için kısaltılmış ve yeniden anlatılmıştır. Sınavı çözmek için kitap ya da dinleme kaydı gerekmez. Açık uçlu sorularda metinle desteklenen eş değer cevaplara ilgili ölçüt üzerinden puan veriniz.

Soru bankasındaki metinler

01 Tuzağa Düşen Ceylan · 01.01–01.10

02 Forsa · 02.01–02.10

03 Türkçenin Söz Denizinde Sevmek · 03.01–03.10

04 Dostluğun Değeri · 04.01–04.10

05 Anadolu’da Tuzun da Bir Sözü Var · 05.01–05.10

06 Aslan ile Fare · 06.01–06.10

07 Kütüphanede Kalan Defter · 07.01–07.10

08 Birlikte Onardığımız Bank · 08.01–08.10

09 Okulun Paylaşım Dolabı · 09.01–09.10

10 Bir Olay İki Çeviri · 10.01–10.10

11 İyiliğin Işığı · 11.01–11.10

Hazır yazılılar ve öğretmen anahtarı

A ve B formlarının her biri 10 soru ve 100 puandır. Formlar soru bankasından seçilmiştir. Öğrenciye dağıtmak için A formunda PDF’nin 13–16, B formunda 17–20. sayfalarını yazdırınız. Cevaplar ve ölçütler 21. sayfadan itibaren yer alır.

SORU BANKASI / ÖĞRENCİ NÜSHASI

Tuzağa Düşen Ceylan

Kitapla bağlantı: s. 12–14 · Olay, dayanışma ve söz sanatları

Ormanistan'ın kıyısındaki bir evi ceylan, fare, karga ve tosbağa paylaşır. Bir gün ceylan çayıra iner. Bir köpek onu kovalar ve ceylan avcının kurduğu ipli tuzağa düşer. Akşam ceylanın dönmediğini gören tosbağa, dostunun genellikle evden uzağa gitmediğini hatırlatır. Karga alçaktan ve yüksekten uçarak çevreyi tarar. Tuzağı görünce eve dönüp haber verir. Fare ipleri kemirir; ceylan kurtulur.

Evde nöbetçi kalan tosbağa arkadaşını merak edip yola çıkar. Avcı onu çantasına koyar. Bunu gören karga ceylana haber verir. Ceylan, ayağına diken batmış gibi topallayarak avcının önüne çıkar. Avcı onu yakalamak için çantasını bırakıp koşar. Fare, avcı uzaklaşınca çantayı kemirip tosbağayı çıkarır. Akşam dört arkadaş yeniden aynı sofrada buluşur.

Sorular

01.01 Tosbağanın ceylanın tehlikede olduğunu düşünmesini sağlayan iki ipucunu yazınız.

01.02 Ceylanın yakalanması ile tosbağanın yakalanmasının nedenlerini ayrı ayrı açıklayınız.

01.03 Karga ve fare, ceylanın kurtulmasına hangi farklı işleri yaparak katkı sağlar?

01.04 Ceylan avcının önünde niçin topallar? Bu davranış, farenin işini nasıl kolaylaştırır?

01.05 Kargayı tanımlayan bir kişilik özelliği yazınız. Bu özelliği metindeki bir davranışla destekleyiniz.

01.06 Metindeki "alçaktan ve yüksekten" sözcükleri hangi söz sanatına örnektir? Gerekçesini yazınız.

01.07 İkinci paragraftan bir kişileştirme örneği seçiniz. Hayvanlara yüklenen insana özgü davranışı açıklayınız.

01.08 Metnin konusunu ve ana düşüncesini birer cümleyle yazınız.

01.09 Birinci ve ikinci kurtarma olayında karganın üstlendiği ortak iş nedir? İki olaydan da kanıt veriniz.

01.10 "Dört Dostun Sofrası" ve "İki Tuzak, Bir Dayanışma" başlıklarından hangisi metnin bütününü daha iyi yansıtır? Bir gerekçe yazınız.

Forsa

Kitapla bağlantı: s. 20–25 · Hikâye unsurları, çıkarım ve anlatım

İlkbahardı. Denize inen kıyı yolunda çiçekli badem ağaçlarının gölgeleri uzanıyordu. Bakımsız bağın ortasındaki kulübeden ak saçlı bir ihtiyar çıktı. Deniz sakindi. İhtiyar ufka baktı. Otuz yaşında Malta korsanlarına tutsak düşen Edremitli kaptan Kara Memiş'ti bu. Yirmi yıl kadırgalarda zincirli olarak kürek çekmiş, sonra bir çiftçinin yanında çalışmıştı. Zincirliyken dahi ibadetini elinden geldiğince sürdürmüştü. Yıllar sonra serbest bırakılınca bu kulübeye yerleşmiş, memleketine kavuşma umudunu korumuştu.

Bir gün kıyıya bir Türk donanması geldi. Kara Memiş önce düş gördüğünü sandı. Uyanık olduğundan emin olunca kıyıya koştu ve askerlere adını söyledi. Kaptanın denizlerdeki ününü duymuş olan askerler onu gemiye götürdüler. Donanmanın başındaki Turgut, ihtiyarın sağ kolundaki haç biçimli yara izinden babasını tanıdı. Turgut babasının gemide kalmasını istedi. Kara Memiş ise oğluyla birlikte karaya çıkmayı seçti ve gemideki bayrağı göstererek oraya duyduğu bağlılığı dile getirdi.

Sorular

02.01 Olayın ana zamanını ve asıl olayların geçtiği iki yeri yazınız.

02.02 Kara Memiş'in kulübeye yerleşmeden önce yaşadığı iki aşamayı oluş sırasına göre yazınız.

02.03 Askerler ile Turgut'un Kara Memiş'i tanıma biçimleri nasıl farklıdır?

02.04 Kara Memiş'in ibadetini sürdürmesi, kişiliği hakkında ne düşündürür? Koşullarıyla ilişkilendiriniz.

02.05 Kara Memiş donanmayı görünce niçin gördüğünden önce kuşkulanır? Kuşkudan sonra ne yapar?

02.06 Turgut'un babasına gemide kalmasını önermesi neye bağlanabilir? Kara Memiş'in kararı hangi duygusunu öne çıkarır?

02.07 Parçanın ilk üç cümlesinde betimlemenin, ikinci paragrafta öykülemenin kullanıldığını iki ayrı örnekle açıklayınız.

02.08 Anlatıcı, Kara Memiş'in geçmişine hangi noktada döner? Bu dönüş onun bugünkü durumunu nasıl açıklar?

02.09 "Forsa"nın temasını tek bir kavramla belirtiniz ve kavramın metinde nasıl işlendiğini açıklayınız.

02.10 Olayları bir özet cümlesinde birleştiriniz. Esareti ve baba-oğul karşılaşmasını cümlenizde kullanınız.

Türkçenin Söz Denizinde Sevmek

Kitapla bağlantı: s. 30–32 · Söz varlığı ve düşünceyi geliştirme yolları

“Sevmek” fiili eski Türkçe kaynaklarda “seb-” biçiminde görülür. “Eb”den “ev”e geçişteki gibi, bu kökün sonundaki ses de Türkiye Türkçesinde değişmiştir. Sevgi, sevgili, sevecen ve sevinç aynı kökün oluşturduğu geniş aile içinde yer alır. Sevecen kişi, sevdiğini koruyan ve gözeten kişidir. Birine çok özen göstermek gerektiğinde “üzerine titremek” sözünü kullanırız.

“Sevmek”, kullanıldığı cümleye göre farklı anlamlar kazanır. Bir çocuk arkadaşını sevdiğinde bir bağlılık duyar. Bir öğrenci satranç oynamayı sevdiğinde bundan hoşlanır. “Bu çiçek aydınlık yeri sever.” cümlesinde ise çiçeğin aydınlık ortamda daha iyi geliştiği anlatılır. Yunus Emre, “Sevelim sevilelim / Dünya kimseye kalmaz.” dizeleriyle dünyanın geçiciliği içinde sevginin önemine dikkat çeker.

Sorular

03.01 Metinde “seb-” ile “sev-” arasındaki değişim hangi başka kelimeyle açıklanmıştır? Ortak ses değişimini yazınız.

03.02 Metindeki “sevecen” ve “üzerine titremek” sözlerini bağlamlarına uygun biçimde açıklayınız.

03.03 Çocuk, öğrenci ve çiçek örneklerinde “sevmek” hangi farklı anlamlarda kullanılmıştır?

03.04 “Bir öğrenci satranç oynamayı sever.” cümlesindeki “sever” ile “O bir doğaseverdir.” cümlesindeki “sever”in görevlerini karşılaştırınız.

03.05 Yazarın başvurduğu iki düşünceyi geliştirme yolu bulunuz. Her birini metindeki bir örnekle eşleştiriniz.

03.06 Yunus Emre’den yapılan alıntının parçaya hangi düşünceyi desteklemek için alındığını açıklayınız.

03.07 “Sevmek yalnızca insanlara yönelik bir duyguyu anlatır.” yargısını parçadan iki farklı örnekle değerlendiriniz.

03.08 Parçadan doğruluğu yazılı bir kaynaktan denetlenebilecek bir bilgi seçiniz. Nasıl denetleneceğini belirtiniz.

03.09 Sevgi, sevgili, sevecen ve sevinç sözcüklerinin ortak kökünü yazınız. Bunlardan ikisini farklı anlamlarını gösterecek cümlelerde kullanınız.

03.10 Parçanın baskın anlatım biçimini yazınız. Anlatımın bu özelliğini gösteren iki ipucu belirtiniz.

SORU BANKASI / ÖĞRENCİ NÜSHASI

Dostluğun Değeri

Kitapla bağlantı: s. 38–40 · Dinleme metninden bağımsız kullanılabilen okuma parçası

Yerdeki taneleri gören güvercinler bir avcının ağına yakalandılar. Bazıları kendi bağını çekiştiriyor, bazıları kanat çırpıyordu. Tasmalı güvercin, hepsinin aynı anda havalanmasıyla ağı yerden kaldırabileceklerini söyledi. Güvercinler onun işaretini beklediler. Birlikte kanat çırptıklarında ağ havalandı. Avcının erişemeyeceği bir yere gidip fareden yardım istediler.

Fare önce tasmalı güvercinin ipini kemirmek istedi. Tasmalı güvercin, “Yorulursan arkadaşlarım ağda kalabilir. Önce onların bağlarını çöz.” dedi. Fare öteki güvercinlerin iplerini tek tek kemirdi. En son tasmalı güvercini serbest bıraktı. Ağ yerde kaldı. Sürü yeniden havalandı.

Sorular

04.01 Güvercinlerin ayrı ayrı yaptığı ilk denemeler niçin işe yaramamıştır? Sonraki denemenin başarısını açıklayınız.

04.02 Güvercinlerin ağı havalandırmasıyla iplerden kurtulması arasındaki farkı açıklayınız.

04.03 Tasmalı güvercin hangi iki kararıyla sürüye önderlik etmiştir?

04.04 Tasmaya ilişkin kesin olarak söylenebilen bir bilgi ve metne dayanarak yapılabilecek bir tahmin yazınız.

04.05 Tasmalı güvercinin sırayı değiştirmesini hangi gerekçeye bağladığını yazınız. Bu gerekçenin gösterdiği değeri belirtiniz.

04.06 İlk paragraftaki “işaretini beklediler” ifadesi, sürünün iş birliğine nasıl katkı sağlamıştır?

04.07 Fareye iki cümlelik bir teşekkür yazınız. Teşekkürünüzde farenin yaptığı iş ve bu işin sonucu yer alsın.

04.08 Parçanın ana düşüncesini yazınız. Bunu destekleyen bir olay seçiniz.

04.09 Parçayı bir fabl olarak değerlendirmek için metinden iki özellik gösteriniz.

04.10 Fare sürüyü bulamasaydı güvercinler ne yapabilirdi? Metindeki bir engeli ve sürünün bir becerisini kullanarak gerçekçi bir öneri yazınız.

Anadolu’da Tuzun da Bir Sözü Var

Kitapla bağlantı: s. 41–43 · Kültür, yorum ve bilgi türleri

Anadolu’da tuz, sofranın tadını tamamlayan günlük bir gereksinimdir. Bazı evlenme geleneklerinde yeni evlilerin yastığının altına şeker ve tuz konur. Yörede geçmişten gelen dostluğa ve birlikte yenilmiş yemeğin hatırına “ekmek tuz hakkı” denir.

Bir masalda küçük kız babasına onu tuz gibi sevdiğini söyler. Padişah, öteki kızlarının balı ve altını örnek vermesini daha değerli bulur. Ertesi gün yemekler tuzsuz gelince tat alamadığını fark eder. Küçük kız, tuzun gündelik yaşamdaki yerini hatırlatır. Padişah sözünü yeniden düşünerek kızından özür diler.

Bir başka anlatıda çoban, kimliğini bilmediği yolcuyu pınar başındaki tuzlu ekmeğine ortak eder. Yolcu onun sofrasına oturur ve ayrılırken padişah olduğunu açıklar. Çoban, birlikte yenen ekmeğin hatırına pınarın başına bir şehir kurulmasını ister. Padişah dileği yerine getirir. Anlatıcı, bu olayın bir söylenti ya da hikâye olarak okunabileceğini hatırlatır.

Sorular

05.01 Tuzun ilk paragraftaki günlük göreviyle kültürel görevine birer örnek veriniz.

05.02 Küçük kızın “tuz gibi” sözüyle babasına iletmek istediği düşünce nedir? Padişah bunu hangi olayla anlar?

05.03 Padişahın ilk yargısına ve değişen yargısına birer cümle yazınız.

05.04 “Ekmek tuz hakkı”nın ne olduğunu açıklayıp çobanın hangi davranışıyla başladığını yazınız.

05.05 Çoban, yolcunun kimliğini baştan bilmediği hâlde onu sofraya çağırır. Bundan çobanın tutumu hakkında hangi sonuca ulaşılır?

05.06 İkinci ve üçüncü paragrafta tuza yüklenen iki farklı anlamı açıklayınız.

05.07 Son paragrafı tarihsel bir iddiayı doğrulamak için kullanacak olsaydınız, hangi ifadeye dikkat ederdiniz? Neden?

05.08 Metindeki anlatılardan hareketle “vefa” kavramını kendi cümlenizle tanımlayınız ve bir örnekle açıklayınız.

05.09 İlk paragraf ile çoban anlatısının anlatım biçimlerini karşılaştırınız.

05.10 Metne “Sofradan Dostluğa” başlığı uygun olur mu? İki paragraftan örnekle gerekçelendiriniz.

Aslan ile Fare

Kitapla bağlantı: s. 44 · Fabl, neden–sonuç ve metinler arası karşılaştırma

Fare, bir gün dalgınlıkla aslanın pençesinin dibinden çıktı. Aslan onu yakalayabilecekken zarar vermedi ve gitmesine izin verdi. Bir süre sonra aslan ormanın dışında bir ağa yakalandı. Kükredi, çırpındı, fakat ağ gevşemedi.

Fare gelip ipleri birer birer kemirdi. Önce küçük bir delik açıldı, ardından ağ söküldü ve aslan kurtuldu. Böylece aslanın gücüyle açamadığı düğümleri farenin sabırlı çabası çözdü.

Sorular

06.01 Aslanın ilk karşılaşmada yaptığı seçim nedir? Bu seçim hangi değere örnek olur?

06.02 Aslan ağdan kurtulmak için ne yapar? Bu çabanın sonucu nedir?

06.03 Farenin küçük olması, bu olayda neden kurtarmaya engel olmamıştır?

06.04 İlk ve son olayda tarafların rolleri nasıl değişir?

06.05 Fablın verdiği iki ayrı dersi yazınız.

06.06 Metindeki olaylardan yararlanarak bir neden–sonuç cümlesi ve bir amaç–sonuç cümlesi kurunuz.

06.07 Parçada fare konuşmadığı hâlde bu metnin fabl olmasını hangi iki özellik destekler?

06.08 “Aslanın yerinde olsaydınız ikinci karşılaşma sonunda fareye ne söylerdiniz?” İyilik ve sabırla ilgili iki cümle yazınız.

06.09 “Tuzağa Düşen Ceylan” ile bu metni farenin rolü bakımından karşılaştırınız. Bir benzerlik ve bir fark yazınız.

06.10 Parçada “sabır” sözcüğü geçmeseydi, farenin sabırlı olduğunu hangi iki ayrıntıdan çıkarabilirdiniz?

Kütüphanede Kalan Defter

Özgün metin · Fiilimsiler, yazım ve noktalama

Yağmur dinince okulun kütüphanesine döndük. Camın önünde bekleyen Defne, kaybolan defterini arıyordu. Kalın bir kitabı kaldırarak altına baktım. Nöbetçi öğrenci, bir başkasının bıraktığı mavi defteri masaya getirdi. Defne, ilk sayfadaki çizimini görünce gülümsedi.

“Onu bulmak için bütün raflara baktık,” dedi Eren. Defne, defteri bulan kişiye teşekkür etmek istedi. O sırada görevli uzaktan seslendi: “Defteri getiren öğrenci birazdan döner.” Defne giderken kendisine yardımcı olan arkadaşlarına da teşekkür etti.

Sorular

07.01 İlk paragraftan zaman bildiren bir zarf-fiil bulunuz. Hangi eylemin zamanını belirttiğini yazınız.

07.02 “Kalın bir kitabı kaldırarak altına baktım.” cümlesindeki fiilimsiyi ve türünü yazınız. Cümlede hangi soruya cevap verdiğini belirtiniz.

07.03 “Bekleyen” ve “kaybolan” sözcüklerinin türünü yazıp her birinin nitelediği ismi gösteriniz.

07.04 “Bir başkasının bıraktığı mavi defter” sözündeki fiilimsinin kökünü ve fiilimsi ekini yazınız.

07.05 İkinci paragraftan iki isim-fiil bularak hangi eylemleri adlandırdıklarını açıklayınız.

07.06 “Defteri getiren öğrenci birazdan döner.” cümlesindeki fiilimsi ile çekimli fiili gerekçeleriyle ayırınız.

07.07 “Defne giderken arkadaşlarına teşekkür etti.” cümlesindeki fiilimsiyi bulunuz. Aynı zaman ilişkisini koruyarak başka bir zarf-fiille cümleyi yeniden yazınız.

07.08 Öğrenci “Defne, defterini bulduğuna sevindi.” cümlesini metne ekliyor. “Bulduğuna” sözcüğü neden cümlenin çekimli yüklemi değildir?

07.09 Görevlinin repliğinden önceki iki nokta ile tırnak işaretinin görevini açıklayınız.

07.10 Şu cümlenin yazım ve noktalamasını düzeltiniz: “defne de kütüphaneye döndü mü diye sordu eren”

Birlikte Onardığımız Bank

Özgün metin · Çıkarım, öznel ve nesnel yargı, karşılaştırma

Okul bahçesindeki iki bankın tahtaları gevşemişti. Öğrenci kurulu, işe başlamadan önce hangi parçaların onarılabileceğini görevliye sordu. Elif’in grubu eski tahtaların boyasını temizledi. Mert’in grubu gevşemiş parçaları öğretmenin yardımıyla sabitledi. Boya işi bitince öğrenciler, kuruyana kadar bankların önüne uyarı kâğıdı astılar.

Ertesi gün iki bank yeniden kullanıma açıldı. Elif, “Bence okulun en güzel köşesi burası oldu.” dedi. Mert, ilk gün işin tek bir sınıfa kalmasını istemişti. Sonunda, farklı sınıflardan öğrencilerin katkı verdiğini görünce gelecek ay kitaplık için de aynı yöntemle çalışmayı önerdi.

Sorular

08.01 Öğrenciler işe başlamadan önce hangi bilgiyi edinmek istemiştir? Bilgiyi kimden almışlardır?

08.02 Metinden bir nesnel bilgi ve bir öznel yargı yazınız. Bu yargıları birbirinden ayıran ölçütü belirtiniz.

08.03 Uyarı kâğıdının asılma amacını metne dayanarak açıklayınız.

08.04 Elif’in grubuyla Mert’in grubunun işlerini karşılaştırınız.

08.05 Mert’in ilk ve son tutumunu birer ifadeyle açıklayınız.

08.06 Metindeki “aynı yöntem” sözüyle ne kastedildiğini yazınız. Bu yöntemin bir avantajını metne dayanarak açıklayınız.

08.07 “Banklar boya kurumadığı için kullanıma açılmadı.” cümlesini anlamı korunacak biçimde “bu yüzden” bağlantısıyla yeniden yazınız.

08.08 Bu parçadaki yardımlaşmayla “Dostluğun Değeri”ndeki ortak hareketi bir benzerlik ve bir farklılıkla karşılaştırınız.

08.09 Elif’in sözünü kişisel beğeni yerine metindeki gözlenebilir bir ayrıntıya dayanarak yeniden yazınız.

08.10 Sınıf panosu için onarımın sonucunu duyuran iki cümle yazınız. Çalışmaya katkı verenlere de yer veriniz.

Okulun Paylaşım Dolabı

Özgün metin ve tablo · Veri yorumlama, eleştirel okuma, yazma

Okulun girişine üç raflı bir paylaşım dolabı kondu. Kitaplar, defterler ve kalemler ayrı raflara yerleştirildi. Öğrenci kurulu, dolabın ilk üç haftasında rafa bırakılan ve ihtiyaç sahiplerinin aldığı malzemeleri kaydetti. Başlangıçta dolap boştu. Süre boyunca malzemeler yalnızca tabloya kaydedilen giriş ve çıkışlarla değişti.

Malzeme	Bırakılan	Alınan
Kitap	24	18
Defter	30	27
Kalem	36	30

Kurul, dolabın yanına malzeme bırakma ve alma kurallarını da yazdı. Üç haftanın sonunda bazı öğrenciler dolabın çok yararlı olduğunu söyledi. Kurul, dördüncü hafta başlamadan hangi malzemenin azalabileceğini ve kayıt yönteminin hangi bilgileri göstermediğini tartıştı.

Sorular

09.01 Üç hafta sonunda rafta kalan kitap, defter ve kalem sayılarını hesaplayınız.

09.02 En çok alınan malzeme ile stokta en az kalan malzeme hangisidir? Sayılarla açıklayınız.

09.03 Dolaptan alınan toplam malzeme sayısını işlemle gösteriniz. Bu sayının kaç öğrencinin dolaptan yararlandığını gösterip göstermediğini açıklayınız.

09.04 Üç haftalık bilgiye göre gelecek hafta hangi rafa önce malzeme eklenmesini önerirsiniz? Önerinizi iki sayısal bilgiyle destekleyiniz.

09.05 “Dolabın çok yararlı olduğu” düşüncesi ile “27 defter alındığı” bilgisi hangi bakımdan farklıdır?

09.06 Metinde ve tabloda verilmeyen, dolabın gelecek haftaki durumunu anlamaya yarayabilecek iki bilgi yazınız.

09.07 Tüm malzemeler içinde alınma oranı en yüksek olanı bulunuz. İşleminizi gösteriniz.

09.08 Bu metinde tablo kullanılması okura ne sağlar? Veriye dayanılarak cevaplanabilecek bir soru örneği yazınız.

09.09 Paylaşım dolabı için biri malzeme bırakmaya, biri malzeme almaya ilişkin iki kısa ve uygulanabilir kural yazınız.

09.10 Öğrenci kurulu adına üç veya dört cümlelik bilgilendirici bir duyuru yazınız. Bir tablo verisini, bir ihtiyacı ve bir eylem çağrısını kullanınız.

Bir Olay İki Çeviri

Kitapla bağlantı: s. 36–37 · Pollyanna etkinliğinden hareketle karşılaştırmalı okuma

Birinci anlatım: Polly Hanım mutfağa telaşla girdi. Nancy elindeki sürahiyi kuruluyordu. Polly Hanım, konuşurken işini bırakıp kendisini dinlemesini istedi. Nancy aceleyle sürahiyi tezgâha bıraktı. Sürahi neredeyse devrilecekti. Nancy, o sabah bulaşıkları çabucak bitirmesi istendiği için işine devam ettiğini açıkladı.

İkinci anlatım: Bayan Polly mutfaktan içeri girdi. Nancy elindeki sürahiyi duruluyordu. “Ben konuşurken işini bırakacaksın, anlaşıldı mı?” dedi Bayan Polly. Nancy’nin sürahisi masaya devrildi. Nancy onu hemen düzeltip o sabah bulaşıkları bitirmesi için kendisine acele etmesinin söylendiğini hatırlattı.

Sorular

10.01 İki anlatımın ortak olayını tek cümleyle özetleyiniz.

10.02 Nancy’nin ilk anda elindeki işi bırakmamasının nedeni nedir? İki parça bu ayrıntıyı nasıl verir?

10.03 Sürahiye ilişkin olay iki anlatımda nasıl farklı gelişir?

10.04 Nancy’nin yaptığı işi ifade eden hangi iki eylem birbirinden farklıdır?

10.05 Polly’nin isteği birinci anlatımda nasıl aktarılmıştır? İkinci anlatımda nasıl aktarılmıştır?

10.06 Hangisinde Polly’nin otoriter tutumu daha doğrudan hissedilir? Bir ifadeyle destekleyiniz.

10.07 İki parçada da Nancy ne tür bir ikilem yaşamaktadır? Önceki ve sonraki yönergelerle açıklayınız.

10.08 İki parçadan hareketle olay ile olayın anlatılma biçiminin farklı kavramlar olduğunu açıklayınız.

10.09 İkinci anlatımdaki doğrudan sözü, anlamı koruyarak üçüncü kişi ağzından tek cümleyle aktarınız.

10.10 İki parçada anlatılan iletişim sorununu çözmek için Polly’nin söyleyebileceği uygun iki cümle yazınız.

SORU BANKASI / ÖĞRENCİ NÜSHASI

İyiliğin Işığı

Özgün şiir ve kısa metin · Ana duygu, söz sanatları ve yazılı anlatım

Akşam iner, sokak susar,
Bir ışık yanar karşı evde.
Kapısı açık kalır biraz,
Karanlık küçülür eşikte.

Bir komşu yolun ucunda,
Yükünü yere bırakır.
Bir el uzanır yavaşça,
İki omuzla yol kısalır.

Yunus, apartmanın girişinde yeni taşınan komşusunu kolileriyle gördü. Önce hangi kutunun taşınacağını sordu. Komşu, üzerinde “kırılacak” yazan kutuyu kendisinin taşıyacağını, kitap kolisini ise birlikte kaldırabileceklerini söyledi. Yukarı vardıklarında Yunus acele etmeden bekledi. Komşusu anahtarını buldu, kapıyı açtı ve ona teşekkür etti.

Sorular

11.01 Şiirin ana duygusunu belirtiniz. Bu duyguyu taşıyan bir dize yazınız.

11.02 “Sokak susar” dizesinde hangi söz sanatı vardır? Gerekçesini yazınız.

11.03 “İki omuzla yol kısalır” dizesiyle ne anlatılmak istenmiştir?

11.04 Şiir ile kısa metin hangi erdemde buluşur? İkisinden de birer kanıt veriniz.

11.05 Yunus yardım etmeden önce niçin soru sormuştur? Komşunun cevabı bu tutumun hangi yararını göstermiştir?

11.06 Şiirdeki “ışık” ve “karanlık” sözcüklerinin karşıtlığı, metnin vermek istediği duyguyu nasıl güçlendirir?

11.07 Yunus’un komşuya saygı gösterdiğini kanıtlayan iki davranış yazınız.

11.08 Şiirin ikinci dörtlüğünü iki cümlelik bir olay anlatımına dönüştürünüz. Yardımı ve sonucu koruyunuz.

11.09 Şiirdeki yardımlaşma düşüncesini açıklayan dört veya beş cümlelik bilgilendirici bir paragraf yazınız. Metinden bir örnek ve günlük yaşamdan farklı bir örnek kullanınız.

11.10 Kısa metnin sonuna biri teşekkür, öteki teşekkürün karşılığı olan iki konuşma cümlesi ekleyiniz. Bağlama ve noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

HAZIR YAZILI / FORM A / 1 / 4

Erdemler Yazılısı A

Adı Soyadı ..... Sınıfı ..... Numarası .....

Her soru 10 puandır. Toplam 100 puan. Yanıtlarınızı verilen metin veya tablodan yararlanarak yazınız.

Tuzağa Düşen Ceylan

Ormanistan’ın kıyısındaki bir evi ceylan, fare, karga ve tosbağa paylaşır. Bir gün ceylan çayıra iner. Bir köpek onu kovalar ve ceylan avcının kurduğu ipli tuzağa düşer. Akşam ceylanın dönmediğini gören tosbağa, dostunun genellikle evden uzağa gitmediğini hatırlatır. Karga alçaktan ve yüksekten uçarak çevreyi tarar. Tuzağı görünce eve dönüp haber verir. Fare ipleri kemirir; ceylan kurtulur.

Evde nöbetçi kalan tosbağa arkadaşını merak edip yola çıkar. Avcı onu çantasına koyar. Bunu gören karga ceylana haber verir. Ceylan, ayağına diken batmış gibi topallayarak avcının önüne çıkar. Avcı onu yakalamak için çantasını bırakıp koşar. Fare, avcı uzaklaşınca çantayı kemirip tosbağayı çıkarır. Akşam dört arkadaş yeniden aynı sofrada buluşur.

1. Tosbağanın ceylanın tehlikede olduğunu düşünmesini sağlayan iki ipucunu yazınız. (10 puan)

2. Ceylan avcının önünde niçin topallar? Bu davranış, farenin işini nasıl kolaylaştırır? (10 puan)

3. İkinci paragraftan bir kişileştirme örneği seçiniz. Hayvanlara yüklenen insana özgü davranışı açıklayınız. (10 puan)

Forsa

İlkbahardı. Denize inen kıyı yolunda çiçekli badem ağaçlarının gölgeleri uzanıyordu. Bakımsız bağın ortasındaki kulübeden ak saçlı bir ihtiyar çıktı. Deniz sakindi. İhtiyar ufka baktı. Otuz yaşında Malta korsanlarına tutsak düşen Edremitli kaptan Kara Memiş'ti bu. Yirmi yıl kadırgalarda zincirli olarak kürek çekmiş, sonra bir çiftçinin yanında çalışmıştı. Zincirliyken dahi ibadetini elinden geldiğince sürdürmüştü. Yıllar sonra serbest bırakılınca bu kulübeye yerleşmiş, memleketine kavuşma umudunu korumuştu.

Bir gün kıyıya bir Türk donanması geldi. Kara Memiş önce düş gördüğünü sandı. Uyanık olduğundan emin olunca kıyıya koştu ve askerlere adını söyledi. Kaptanın denizlerdeki ününü duymuş olan askerler onu gemiye götürdüler. Donanmanın başındaki Turgut, ihtiyarın sağ kolundaki haç biçimli yara izinden babasını tanıdı. Turgut babasının gemide kalmasını istedi. Kara Memiş ise oğluyla birlikte karaya çıkmayı seçti ve gemideki bayrağı göstererek oraya duyduğu bağlılığı dile getirdi.

4. Askerler ile Turgut'un Kara Memiş'i tanıma biçimleri nasıl farklıdır? (10 puan)

5. Parçanın ilk üç cümlesinde betimlemenin, ikinci paragrafta öykülemenin kullanıldığını iki ayrı örnekle açıklayınız. (10 puan)

Kütüphanede Kalan Defter

Yağmur dinince okulun kütüphanesine döndük. Camın önünde bekleyen Defne, kaybolan defterini arıyordu. Kalın bir kitabı kaldırarak altına baktım. Nöbetçi öğrenci, bir başkasının bıraktığı mavi defteri masaya getirdi. Defne, ilk sayfadaki çizimini görünce gülümsedi.

“Onu bulmak için bütün raflara baktık,” dedi Eren. Defne, defteri bulan kişiye teşekkür etmek istedi. O sırada görevli uzaktan seslendi: “Defteri getiren öğrenci birazdan döner.” Defne giderken kendisine yardımcı olan arkadaşlarına da teşekkür etti.

6. İlk paragraftan zaman bildiren bir zarf-fiil bulunuz. Hangi eylemin zamanını belirttiğini yazınız. (10 puan)

7. “Bir başkasının bıraktığı mavi defter” sözündeki fiilimsinin kökünü ve fiilimsi ekini yazınız. (10 puan)

8. Şu cümlenin yazım ve noktalamasını düzeltiniz: “defne de kütüphaneye döndü mü diye sordu eren” (10 puan)

Okulun Paylaşım Dolabı

Okulun girişine üç raflı bir paylaşım dolabı kondu. Kitaplar, defterler ve kalemler ayrı raflara yerleştirildi. Öğrenci kurulu, dolabın ilk üç haftasında rafa bırakılan ve ihtiyaç sahiplerinin aldığı malzemeleri kaydetti. Başlangıçta dolap boştu. Süre boyunca malzemeler yalnızca tabloya kaydedilen giriş ve çıkışlarla değişti.

Malzeme	Bırakılan	Alınan
Kitap	24	18
Defter	30	27
Kalem	36	30

Kurul, dolabın yanına malzeme bırakma ve alma kurallarını da yazdı. Üç haftanın sonunda bazı öğrenciler dolabın çok yararlı olduğunu söyledi. Kurul, dördüncü hafta başlamadan hangi malzemenin azalabileceğini ve kayıt yönteminin hangi bilgileri göstermediğini tartıştı.

9. En çok alınan malzeme ile stokta en az kalan malzeme hangisidir? Sayılarla açıklayınız. (10 puan)

10. Dolaptan alınan toplam malzeme sayısını işlemle gösteriniz. Bu sayının kaç öğrencinin dolaptan yararlandığını gösterip göstermediğini açıklayınız. (10 puan)

HAZIR YAZILI / FORM B / 1 / 4

Erdemler Yazılısı B

Adı Soyadı ..... Sınıfı ..... Numarası .....

Her soru 10 puandır. Toplam 100 puan. Yanıtlarınızı verilen metin veya tablodan yararlanarak yazınız.

Dostluğun Değeri

Yerdeki taneleri gören güvercinler bir avcının ağına yakalandılar. Bazıları kendi bağını çekiştiriyor, bazıları kanat çırpıyordu. Tasmalı güvercin, hepsinin aynı anda havalanmasıyla ağı yerden kaldırabileceklerini söyledi. Güvercinler onun işaretini beklediler. Birlikte kanat çırptıklarında ağ havalandı. Avcının erişemeyeceği bir yere gidip fareden yardım istediler.

Fare önce tasmalı güvercinin ipini kemirmek istedi. Tasmalı güvercin, “Yorulursan arkadaşlarım ağda kalabilir. Önce onların bağlarını çöz.” dedi. Fare öteki güvercinlerin iplerini tek tek kemirdi. En son tasmalı güvercini serbest bıraktı. Ağ yerde kaldı. Sürü yeniden havalandı.

1. Güvercinlerin ağı havalandırmasıyla iplerden kurtulması arasındaki farkı açıklayınız. (10 puan)

2. Tasmalı güvercinin sırayı değiştirmesini hangi gerekçeye bağladığını yazınız. Bu gerekçenin gösterdiği değeri belirtiniz. (10 puan)

3. Parçayı bir fabl olarak değerlendirmek için metinden iki özellik gösteriniz. (10 puan)

Türkçenin Söz Denizinde Sevmek

“Sevmek” fiili eski Türkçe kaynaklarda “seb-” biçiminde görülür. “Eb”den “ev”e geçişteki gibi, bu kökün sonundaki ses de Türkiye Türkçesinde değişmiştir. Sevgi, sevgili, sevecen ve sevinç aynı kökün oluşturduğu geniş aile içinde yer alır. Sevecen kişi, sevdiğini koruyan ve gözeten kişidir. Birine çok özen göstermek gerektiğinde “üzerine titremek” sözünü kullanırız.

“Sevmek”, kullanıldığı cümleye göre farklı anlamlar kazanır. Bir çocuk arkadaşını sevdiğinde bir bağlılık duyar. Bir öğrenci satranç oynamayı sevdiğinde bundan hoşlanır. “Bu çiçek aydınlık yeri sever.” cümlesinde ise çiçeğin aydınlık ortamda daha iyi geliştiği anlatılır. Yunus Emre, “Sevelim sevilelim / Dünya kimseye kalmaz.” dizeleriyle dünyanın geçiciliği içinde sevginin önemine dikkat çeker.

4. Metindeki “sevecen” ve “üzerine titremek” sözlerini bağlamlarına uygun biçimde açıklayınız. (10 puan)

5. Yazarın başvurduğu iki düşünceyi geliştirme yolu bulunuz. Her birini metindeki bir örnekle eşleştiriniz. (10 puan)

Kütüphanede Kalan Defter

Yağmur dinince okulun kütüphanesine döndük. Camın önünde bekleyen Defne, kaybolan defterini arıyordu. Kalın bir kitabı kaldırarak altına baktım. Nöbetçi öğrenci, bir başkasının bıraktığı mavi defteri masaya getirdi. Defne, ilk sayfadaki çizimini görünce gülümsedi.

“Onu bulmak için bütün raflara baktık,” dedi Eren. Defne, defteri bulan kişiye teşekkür etmek istedi. O sırada görevli uzaktan seslendi: “Defteri getiren öğrenci birazdan döner.” Defne giderken kendisine yardımcı olan arkadaşlarına da teşekkür etti.

6. “Kalın bir kitabı kaldırarak altına baktım.” cümlesindeki fiilimsiyi ve türünü yazınız. Cümlede hangi soruya cevap verdiğini belirtiniz. (10 puan)

7. “Defteri getiren öğrenci birazdan döner.” cümlesindeki fiilimsi ile çekimli fiili gerekçeleriyle ayırınız. (10 puan)

8. Görevlinin repliğinden önceki iki nokta ile tırnak işaretinin görevini açıklayınız. (10 puan)

Birlikte Onardığımız Bank

Okul bahçesindeki iki bankın tahtaları gevşemişti. Öğrenci kurulu, işe başlamadan önce hangi parçaların onarılabileceğini görevliye sordu. Elif’in grubu eski tahtaların boyasını temizledi. Mert’in grubu gevşemiş parçaları öğretmenin yardımıyla sabitledi. Boya işi bitince öğrenciler, kuruyana kadar bankların önüne uyarı kâğıdı astılar.

Ertesi gün iki bank yeniden kullanıma açıldı. Elif, “Bence okulun en güzel köşesi burası oldu.” dedi. Mert, ilk gün işin tek bir sınıfa kalmasını istemişti. Sonunda, farklı sınıflardan öğrencilerin katkı verdiğini görünce gelecek ay kitaplık için de aynı yöntemle çalışmayı önerdi.

9. Metinden bir nesnel bilgi ve bir öznel yargı yazınız. Bu yargıları birbirinden ayıran ölçütü belirtiniz. (10 puan)

10. “Banklar boya kurumadığı için kullanıma açılmadı.” cümlesini anlamı korunacak biçimde “bu yüzden” bağlantısıyla yeniden yazınız. (10 puan)

ÖĞRETMEN NÜSHASI

Hazır Yazılıların Cevapları

Form A

1. [01.01]

- Ceylan akşam olmasına rağmen dönmemiştir (5).
- Ceylan genellikle evden çok uzağa gitmez (5).

2. [01.04]

- Avcıya kolay yakalanacak bir av gibi görünerek dikkatini kendine çeker (5).
- Avcı çantayı bırakınca fare çantaya ulaşıp tosbağayı çıkarabilir (5).

3. [01.07]

- Dört arkadaşın aynı sofrada buluşması örnek verilebilir (5).
- Sofra çevresinde bir arada yemek yeme, insanlara özgü toplumsal bir davranış olarak hayvanlara aktarılmıştır (5).
- Nöbetçi kalma da gerekçesiyle kabul edilir.

4. [02.03]

- Askerler onun adını duyunca ününden tanırlar (5).
- Turgut, sağ kolundaki haç biçimli yara izinden babasını tanır (5).

5. [02.07]

- Çiçekli badem gölgeleri ya da ak saçlı ihtiyar görüntüyü göz önüne getirir (5).
- Donanmanın gelmesi, Kara Memiş'in koşması veya Turgut'un onu tanıması art arda gelişen eylemlerdir (5).

6. [07.01]

- Zarf-fiil: "Dininceye" ya da "görünce" (5).
- Belirttiği eylem: "Dininceye" dönmenin, "görünce" gülümsemenin zamanını belirtir. Öğrencinin seçtiği sözcükle uyumlu eylem 5 puan.

7. [07.04]

- Kök "bırak-" (5).
- sıfat-fiil eki "-dık"ın burada görülen biçimi "-tık"tır, ünlüyle başlayan iyelik ekiyle yüzeyde "-tığ-" olur (5).

8. [07.10]

- "Defne de kütüphaneye döndü mü?" diye sordu Eren. Özel adların büyük harfle yazılması (3).
- konuşmanın tırnakla ayrılması (3).
- soru işareti (2).
- cümle sonu noktası (2).

9. [09.02]

- En çok alınan kalemdir, 30 kalem (5).
- En az kalan defterdir, 3 defter (5).

10. [09.03]

- 18+27+30=75 malzeme (5).
- Öğrenciler birden çok malzeme almış olabileceği veya kayıt kişi sayısı vermediği için bu toplam yararlanan öğrenci sayısı değildir (5).

ÖĞRETMEN NÜSHASI

Hazır Yazılıların Cevapları

Form B

1. [04.02]

- Ağı havalandırmaları avcıdan uzaklaşmalarını sağlar; hâlâ ağa bağlıdırlar (5).
- Fare ipleri kemirince bağlarından da kurtulurlar (5).

2. [04.05]

- Fare yorulursa sürünün kalan üyeleri ağda kalabilir (5).
- Davranış fedakârlık veya arkadaşlarına karşı sorumluluk değeriyle ilişkilidir (5).

3. [04.09]

- Hayvanların insan gibi konuşması ve karar vermesi (5).
- Olayın dayanışma ve fedakârlık hakkında bir ders içermesi (5).

4. [03.02]

- Sevecen: Sevdiğini koruyan, gözeten kimse (5).
- Üzerine titremek: Birine veya bir şeye çok özen göstermek, onu dikkatle korumak (5).

5. [03.05]

- Örneğin tanımlama: “Sevecen kişi” açıklaması (5).
- Örneklendirme: Çiçeğin aydınlık yeri sevmesi (5).
- Karşılaştırma veya tanık gösterme uygun örneğiyle kabul edilir.

6. [07.02]

- “Kaldırarak” (3).
- zarf-fiil (3).
- “Nasıl baktım?” sorusunu karşılar (4).

7. [07.06]

- “Getiren” (3).
- “öğrenci”yi niteler (2).
- “Döner” (3).
- geniş zamanla çekimlenmiş yüklemdir (2).

8. [07.09]

- İki nokta doğrudan aktarılan sözü haber verir (5).
- Tırnak işareti, aktarılan sözün nerede başlayıp bittiğini gösterir (5).

9. [08.02]

- İki bankın açılması (3).
- Elif’in en güzel köşe yorumunu yapması (3).
- İlki gözlemle denetlenebilir, ikincisi beğeniye bağlıdır (4).

10. [08.07]

- Boya henüz kurumamıştı. Bu yüzden banklar kullanıma açılmadı. Nedeni koruma (4).
- sonucu koruma (4).
- bağlantıyı doğru kullanma (2).

ÖĞRETMEN NÜSHASI / SORU BANKASI

Tuzağa Düşen Ceylan

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

01.01 Tosbağanın ceylanın tehlikede olduğunu düşünmesini sağlayan iki ipucunu yazınız.

- Ceylan akşam olmasına rağmen dönmemiştir (5).
- Ceylan genellikle evden çok uzağa gitmez (5).

01.02 Ceylanın yakalanması ile tosbağanın yakalanmasının nedenlerini ayrı ayrı açıklayınız.

- Ceylan köpekten kaçarken ipli tuzağa rastlar (5).
- Tosbağa arkadaşını merak edip evden çıkınca avcıyla karşılaşır ve çantaya konur (5).

01.03 Karga ve fare, ceylanın kurtulmasına hangi farklı işleri yaparak katkı sağlar?

- Karga tuzağın yerini saptar ve haber iletir (5).
- Fare tuzağın iplerini kemirerek ceylanı serbest bırakır (5).

01.04 Ceylan avcının önünde niçin topallar? Bu davranış, farenin işini nasıl kolaylaştırır?

- Avcıya kolay yakalanacak bir av gibi görünerek dikkatini kendine çeker (5).
- Avcı çantayı bırakınca fare çantaya ulaşıp tosbağayı çıkarabilir (5).

01.05 Kargayı tanımlayan bir kişilik özelliği yazınız. Bu özelliği metindeki bir davranışla destekleyiniz.

- Örneğin dikkatli ve yardımseverdir (5).
- Çevreyi tarar ve ceylanın yerini arkadaşlarına zamanında bildirir (5).
- Uygun başka özellik ve kanıt da kabul edilir.

Tuzağa Düşen Ceylan

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

01.06 Metindeki “alçaktan ve yüksekten” sözcükleri hangi söz sanatına örnektir? Gerekçesini yazınız.

- Karşıtlık (5).
- Alçak ve yüksek zıt anlamlıdır; birlikte kullanılarak karganın taradığı farklı yükseklikler belirtilir (5).

01.07 İkinci paragraftan bir kişileştirme örneği seçiniz. Hayvanlara yüklenen insana özgü davranışı açıklayınız.

- Dört arkadaşın aynı sofrada buluşması örnek verilebilir (5).
- Sofra çevresinde bir arada yemek yeme, insanlara özgü toplumsal bir davranış olarak hayvanlara aktarılmıştır (5).
- Nöbetçi kalma da gerekçesiyle kabul edilir.

01.08 Metnin konusunu ve ana düşüncesini birer cümleyle yazınız.

- Konu: Dört dostun iki ayrı tehlike karşısında birbirini kurtarması (5).
- Ana düşünce: Dostlar farklı becerilerini bir araya getirip zor durumda birbirlerine yardımcı olabilir (5).

01.09 Birinci ve ikinci kurtarma olayında karganın üstlendiği ortak iş nedir? İki olaydan da kanıt veriniz.

- Ceylanın sıkıştığını görüp eve haber verir (5).
- Tosbağanın çantaya konduğunu görüp ceylana haber verir (5).
- Ortak görev haber taşımaktır.

01.10 “Dört Dostun Sofrası” ve “İki Tuzak, Bir Dayanışma” başlıklarından hangisi metnin bütününü daha iyi yansıtır? Bir gerekçe yazınız.

- Bir başlık seçimi (3).
- olay örgüsüne dayanan tutarlı gerekçe (7).
- Örneğin ikinci başlık iki kurtarma olayını ve ikisini birbirine bağlayan iş birliğini birlikte kapsar.

Forsa

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

02.01 Olayın ana zamanını ve asıl olayların geçtiği iki yeri yazınız.

- Zaman: İlkbaharda bir gün (4).
- Birinci yer: Kıyıdaki bağ veya kulübe. Kıyı ya da liman da kabul edilir (3).
- İkinci yer: Türk donanmasının gemisi (3).

02.02 Kara Memiş'in kulübeye yerleşmeden önce yaşadığı iki aşamayı oluş sırasına göre yazınız.

- Önce korsan kadırgalarında kürek çeker (5).
- sonra bir çiftçinin yanında çalışır (5).

02.03 Askerler ile Turgut'un Kara Memiş'i tanıma biçimleri nasıl farklıdır?

- Askerler onun adını duyunca ününden tanırlar (5).
- Turgut, sağ kolundaki haç biçimli yara izinden babasını tanır (5).

02.04 Kara Memiş'in ibadetini sürdürmesi, kişiliği hakkında ne düşündürür? Koşullarıyla ilişkilendiriniz.

- İnancına bağlı veya kararlı olduğunu gösterir (5).
- Zincirli bulunduğu zor koşullarda elinden geldiğince ibadetini sürdürmesi bu yargıyı destekler (5).

02.05 Kara Memiş donanmayı görünce niçin gördüğünden önce kuşkulanır? Kuşkudan sonra ne yapar?

- Uzun süre kavuşmayı umduğu gemileri görünce yaşadığının bir düş olabileceğini düşünür (5).
- Ardından kıyıya koşarak askerlere ulaşır (5).

Forsa

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

02.06 Turgut'un babasına gemide kalmasını önermesi neye bağlanabilir? Kara Memiş'in kararı hangi duygusunu öne çıkarır?

- Turgut yaşlı babasının güvenliğini gözetiyor olabilir (5).
- Kara Memiş'in kararı vatanına ve bayrağına bağlılığını veya yıllarca özlediği topluluğa katılma isteğini gösterir (5).

02.07 Parçanın ilk üç cümlesinde betimlemenin, ikinci paragrafta öykülemenin kullanıldığını iki ayrı örnekle açıklayınız.

- Çiçekli badem gölgeleri ya da ak saçlı ihtiyar görüntüyü göz önüne getirir (5).
- Donanmanın gelmesi, Kara Memiş'in koşması veya Turgut'un onu tanıması art arda gelişen eylemlerdir (5).

02.08 Anlatıcı, Kara Memiş'in geçmişine hangi noktada döner? Bu dönüş onun bugünkü durumunu nasıl açıklar?

- Kulübeden çıkıp ufka bakmasından sonra geçmişe dönülür (5).
- Esaret ve çiftçilik yılları, yaşlı adamın kulübede nasıl kaldığını ve neden memleketini özlediğini açıklar (5).

02.09 "Forsa"nın temasını tek bir kavramla belirtiniz ve kavramın metinde nasıl işlendiğini açıklayınız.

- Örneğin umut (4).
- Kara Memiş yıllar süren esarete rağmen memleketine kavuşma beklentisini korur ve gemileri görünce kıyıya koşar (6).
- Vatan sevgisi veya bağlılık, metinle gerekçelendirildiğinde kabul edilir.

02.10 Olayları bir özet cümlesinde birleştiriniz. Esareti ve baba-oğul karşılaşmasını cümlenizde kullanınız.

- Örnek: Yıllarca korsanların elinde tutsak yaşayan Kara Memiş, bir Türk donanmasının adaya gelmesiyle özgürlüğe yaklaşır ve donanmanın başındaki oğlu Turgut'la karşılaşır. Esaret (4).
- karşılaşma (4).
- tek ve anlamlı cümle (2).

Türkçenin Söz Denizinde Sevmek

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

03.01 Metinde “seb-” ile “sev-” arasındaki değişim hangi başka kelimeyle açıklanmıştır? Ortak ses değişimini yazınız.

- “Eb” ile “ev” örneği (5).
- Sözcük veya kök sonundaki b sesi v’ye dönüşmüştür (5).

03.02 Metindeki “sevecen” ve “üzerine titremek” sözlerini bağlamlarına uygun biçimde açıklayınız.

- Sevecen: Sevdiğini koruyan, gözeten kimse (5).
- Üzerine titremek: Birine veya bir şeye çok özen göstermek, onu dikkatle korumak (5).

03.03 Çocuk, öğrenci ve çiçek örneklerinde “sevmek” hangi farklı anlamlarda kullanılmıştır?

- Arkadaşa yakınlık ve bağlılık duymak (3).
- satrançtan hoşlanmak (3).
- çiçeğin aydınlık ortamı gelişimi için uygun bulması (4).

03.04 “Bir öğrenci satranç oynamayı sever.” cümlesindeki “sever” ile “O bir doğaseverdir.” cümlesindeki “sever”in görevlerini karşılaştırınız.

- İlkinde “sever”, geniş zamanla çekimlenen yüklemdir (5).
- İkincisinde “doğasever” birleşik sözcüğünün bir unsurudur ve doğayı seven kişiyi belirtir (5).

03.05 Yazarın başvurduğu iki düşünceyi geliştirme yolu bulunuz. Her birini metindeki bir örnekle eşleştiriniz.

- Örneğin tanımlama: “Sevecen kişi” açıklaması (5).
- Örneklendirme: Çiçeğin aydınlık yeri sevmesi (5).
- Karşılaştırma veya tanık gösterme uygun örneğiyle kabul edilir.

Türkçenin Söz Denizinde Sevmek

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

03.06 Yunus Emre'den yapılan alıntının parçaya hangi düşünceyi desteklemek için alındığını açıklayınız.

- Dünya ve insan yaşamı geçicidir (5).
- bu geçicilik içinde sevgi ve karşılıklı bağlılık değer taşır (5).

03.07 "Sevmek yalnızca insanlara yönelik bir duyguyu anlatır." yargısını parçadan iki farklı örnekle değerlendiriniz.

- Satranç örneği, bir uğraştan hoşlanma (5).
- çiçek örneği, bir ortamı gelişimine elverişli bulma anlamı taşır (5).
- Bu kullanımlar yargının kapsamını aşar.

03.08 Parçadan doğruluğu yazılı bir kaynaktan denetlenebilecek bir bilgi seçiniz. Nasıl denetleneceğini belirtiniz.

- "Sevmek" fiilinin eski kaynaklarda "seb-" olarak görünmesi (5).
- eski Türkçe metinler veya tarihî sözlükler incelenerek denetlenebilir (5).
- Benzer denetlenebilir bilgi de kabul edilir.

03.09 Sevgi, sevgili, sevecen ve sevinç sözcüklerinin ortak kökünü yazınız. Bunlardan ikisini farklı anlamlarını gösterecek cümlelerde kullanınız.

- Kök: sev- (4).
- Örnek: Komşularımızın çocuklara gösterdiği sevgi hepimizi etkiledi (3).
- Örnek: Haberi duyunca sevinç içinde bahçeye koştu (3).

03.10 Parçanın baskın anlatım biçimini yazınız. Anlatımın bu özelliğini gösteren iki ipucu belirtiniz.

- Anlatım biçimi: Açıklayıcı anlatım (4).
- İpucu örnekleri: Sözcüğün kökeni hakkında bilgi verilmesi, kullanım anlamlarının örneklenmesi veya kavramın tanımlanması. Her geçerli ipucu 3 puan, en çok 6 puan.

Dostluğun Değeri

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

04.01 Güvercinlerin ayrı ayrı yaptığı ilk denemeler niçin işe yaramamıştır? Sonraki denemenin başarısını açıklayınız.

- Her kuş kendi bağıyla uğraştığı için ağı tek başına kaldıramamıştır (5).
- Eş zamanlı çırpışla bütün sürünün gücü birleşir ve ağ kalkar (5).

04.02 Güvercinlerin ağı havalandırmasıyla iplerden kurtulması arasındaki farkı açıklayınız.

- Ağı havalandırmaları avcıdan uzaklaşmalarını sağlar; hâlâ ağa bağlıdırlar (5).
- Fare ipleri kemirince bağlarından da kurtulurlar (5).

04.03 Tasmalı güvercin hangi iki kararıyla sürüye önderlik etmiştir?

- Sürüye birlikte havalanmayı önerir (5).
- fareden önce öteki güvercinleri kurtarmasını ister (5).

04.04 Tasmaya ilişkin kesin olarak söylenebilen bir bilgi ve metne dayanarak yapılabilecek bir tahmin yazınız.

- Sürüye yol gösteren güvercinin tasması vardır (5).
- Tasma onu öteki kuşlardan ayıran bir işaret olabilir (5).
- Tasmayı kimin taktığı metinde verilmez.

04.05 Tasmalı güvercinin sırayı değiştirmesini hangi gerekçeye bağladığını yazınız. Bu gerekçenin gösterdiği değeri belirtiniz.

- Fare yorulursa sürünün kalan üyeleri ağda kalabilir (5).
- Davranış fedakârlık veya arkadaşlarına karşı sorumluluk değeriyle ilişkilidir (5).

Dostluğun Değeri

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

04.06 İlk paragraftaki “işaretini beklediler” ifadesi, sürünün iş birliğine nasıl katkı sağlamıştır?

- Herkes ne zaman harekete geçeceğini bilmiştir (5).
- Eş zamanlı hareket ederek ağı yerden kaldırmışlardır (5).

04.07 Fareye iki cümlelik bir teşekkür yazınız. Teşekkürünüzde farenin yaptığı iş ve bu işin sonucu yer alsın.

- Örnek: İplerimizi tek tek kemirip bizi ağdan kurtardığın için teşekkür ederiz. Yardımınla hepimiz yeniden özgürce uçabildik. Yapılan iş (4).
- sonuç (4).
- iki tutarlı cümle (2).

04.08 Parçanın ana düşüncesini yazınız. Bunu destekleyen bir olay seçiniz.

- Güçlükler dayanışma ve dostlara karşı sorumlulukla aşılabilir (5).
- Hep birlikte ağla uçmaları veya öteki kuşların önce kurtarılmasını istemesi (5).

04.09 Parçayı bir fabl olarak değerlendirmek için metinden iki özellik gösteriniz.

- Hayvanların insan gibi konuşması ve karar vermesi (5).
- Olayın dayanışma ve fedakârlık hakkında bir ders içermesi (5).

04.10 Fare sürüyü bulamasaydı güvercinler ne yapabilirdi? Metindeki bir engeli ve sürünün bir becerisini kullanarak gerçekçi bir öneri yazınız.

- Örnek: Ağı tek tek çözemiyorlarsa, birlikte taşıyıp ipleri aşındırabilecekleri bir dala ulaşabilirler. Engel (3).
- metindeki ortak hareket becerisini kullanma (3).
- olayla uyumlu çözüm (4).

Anadolu’da Tuzun da Bir Sözü Var

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

05.01 Tuzun ilk paragraftaki günlük göreviyle kültürel görevine birer örnek veriniz.

- Yemeğe tat vermesi (5).
- Düğün geleneğinde şekerle birlikte kullanılması veya ekmek tuz hakkıyla dostluğu hatırlatması (5).

05.02 Küçük kızın “tuz gibi” sözüyle babasına iletmek istediği düşünce nedir? Padişah bunu hangi olayla anlar?

- Babasının tuz gibi yaşamında vazgeçilmez bir yere sahip olduğunu söyler (5).
- Tuzsuz yemeklerden tat alamaması tuzun kıymetini fark ettirir (5).

05.03 Padişahın ilk yargısına ve değişen yargısına birer cümle yazınız.

- İlk yargı: Tuz, bal veya altın gibi değerli bir benzetme değildir diye düşünür (5).
- Son yargı: Tuz sıradan görünse de gereklidir ve kızının sözü derin bir sevgiyi bildirir (5).

05.04 “Ekmek tuz hakkı”nın ne olduğunu açıklayıp çobanın hangi davranışıyla başladığını yazınız.

- Birlikte yenilen yemeğin doğurduğu dostluk ve vefa bağı (5).
- Çobanın yolcunun kim olduğunu bilmeden sofrasını paylaşması (5).

05.05 Çoban, yolcunun kimliğini baştan bilmediği hâlde onu sofraya çağırır. Bundan çobanın tutumu hakkında hangi sonuca ulaşılır?

- Konuksever ya da cömerttir (5).
- Sofrasını, konuğun mevkiine veya kendisine bir yarar sağlayıp sağlamayacağına bakmadan açması bunun kanıtıdır (5).

Anadolu’da Tuzun da Bir Sözü Var

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

05.06 İkinci ve üçüncü paragrafta tuza yüklenen iki farklı anlamı açıklayınız.

- İkinci paragrafta tuz vazgeçilmez sevginin simgesidir (5).
- Üçüncü paragrafta tuz, paylaşmanın ve geçmiş iyiliğin hatırını temsil eder (5).

05.07 Son paragrafı tarihsel bir iddiayı doğrulamak için kullanacak olsaydınız, hangi ifadeye dikkat ederdiniz? Neden?

- Olayın “söylenti ya da hikâye” olarak okunabileceği ifadesi (5).
- Anlatıcı olayın tarihsel kesinliğini belgelemiyor; doğrulama için bağımsız belge gerekir (5).

05.08 Metindeki anlatılardan hareketle “vefa” kavramını kendi cümlenizle tanımlayınız ve bir örnekle açıklayınız.

- Vefa, görülen iyiliği veya kurulan dostluğu unutmamak ve gereğini yerine getirmektir (5).
- Padişahın ekmeğini paylaşan çobanın dileğini gözetmesi örnek gösterilebilir (5).

05.09 İlk paragraf ile çoban anlatısının anlatım biçimlerini karşılaştırınız.

- İlk paragrafta tuzun kültürel yeri hakkında bilgi verilmesi açıklayıcı anlatımdır (5).
- Çobanın paylaşması, yolcunun kimliğini açıklaması ve şehir kurmasıyla olay örgüsü oluşur (5).

05.10 Metne “Sofradan Dostluğa” başlığı uygun olur mu? İki paragraftan örnekle gerekçelendiriniz.

- Başlığın uygunluğuna ilişkin tutarlı değerlendirme (2).
- Birinci paragraftan kanıt: Ekmek tuz hakkının açıklanması (4).
- Üçüncü paragraftan kanıt: Aynı sofrayı paylaşmanın vefa ilişkisinin başlangıcı olması (4).

Aslan ile Fare

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

06.01 Aslanın ilk karşılaşmada yaptığı seçim nedir? Bu seçim hangi değere örnek olur?

- Fareye zarar vermeden onu bırakır (5).
- Merhamet veya güçsüz görülen bir varlığa saygı (5).

06.02 Aslan ağdan kurtulmak için ne yapar? Bu çabanın sonucu nedir?

- Aslan kükrer (2,5).
- Aslan çırpınır (2,5).
- Ağ gevşemez, aslan kendi gücüyle çıkamaz (5).

06.03 Farenin küçük olması, bu olayda neden kurtarmaya engel olmamıştır?

- İpleri dişleriyle kemirebilmiştir (5).
- Ağın bir anda kuvvetle sökülmesi yerine birer birer açılmasını sağlayan sabırlı çaba işe yaramıştır (5).

06.04 İlk ve son olayda tarafların rolleri nasıl değişir?

- İlkinde fare tehlikededir ve aslan ona dokunmayarak yardım eder (5).
- Son olayda aslan tehlikededir ve fare onu ağdan çıkarır (5).

06.05 Fablın verdiği iki ayrı dersi yazınız.

- Örneğin gücü az görülen birini küçümsememeliyiz (5).
- Sabır ve uygun yöntem, kaba kuvvetin çözemediği bir sorunu çözebilir (5).
- İyiliğe karşılık verme de kabul edilir.

Aslan ile Fare

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

06.06 Metindeki olaylardan yararlanarak bir neden–sonuç cümlesi ve bir amaç–sonuç cümlesi kurunuz.

- Örnek neden–sonuç: Fare ipleri kemirdiği için ağ söküldü (5).
- Örnek amaç–sonuç: Fare aslanı kurtarmak için ipleri kemirdi (5).

06.07 Parçada fare konuşmadığı hâlde bu metnin fabl olmasını hangi iki özellik destekler?

- Olayı hayvan kahramanların taşıması ve insanların davranışlarını çağrıştıran seçimlerde bulunmaları (5).
- Olaydan insanlara dönük bir ders çıkarılması (5).

06.08 “Aslanın yerinde olsaydınız ikinci karşılaşma sonunda fareye ne söylerdiniz?” İyilik ve sabırla ilgili iki cümle yazınız.

- Örnek: İplerimi sabırla kemirmen beni kurtardı. Zor günde gösterdiğin bu iyiliği unutmayacağım. Sabra gönderme (4).
- iyilik vurgusu (4).
- iki anlaşılır cümle (2).

06.09 “Tuzağa Düşen Ceylan” ile bu metni farenin rolü bakımından karşılaştırınız. Bir benzerlik ve bir fark yazınız.

- İki fare de dişleriyle bir engeli aşar ve başka bir hayvanı kurtarır (5).
- Ceylan metninde fare arkadaşlarıyla iş bölümü yapar ve iki kurtarmaya katılır; bu metinde aslanı tek başına ağdan çıkarır (5).

06.10 Parçada “sabır” sözcüğü geçmeseydi, farenin sabırlı olduğunu hangi iki ayrıntıdan çıkarabilirdiniz?

- İpleri birer birer kemirir (5).
- Açılan ilk küçük delikle yetinmeyip ağ sökülene kadar sürdürür (5).

Kütüphanede Kalan Defter

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

07.01 İlk paragraftan zaman bildiren bir zarf-fiil bulunuz. Hangi eylemin zamanını belirttiğini yazınız.

- Zarf-fiil: “Dinince” ya da “görünce” (5).
- Belirttiği eylem: “Dinince” dönmenin, “görünce” gülümsemenin zamanını belirtir. Öğrencinin seçtiği sözcükle uyumlu eylem 5 puan.

07.02 “Kalın bir kitabı kaldırarak altına baktım.” cümlesindeki fiilimsiyi ve türünü yazınız. Cümlede hangi soruya cevap verdiğini belirtiniz.

- “Kaldırarak” (3).
- zarf-fiil (3).
- “Nasıl baktım?” sorusunu karşılar (4).

07.03 “Bekleyen” ve “kaybolan” sözcüklerinin türünü yazıp her birinin nitelediği ismi gösteriniz.

- “Bekleyen”, Defne’yi (5).
- “kaybolan”, defteri (5).
- niteleyen sıfat-fiillerdir. Her eşleştirmede tür 2, nitelediği isim 3 puan.

07.04 “Bir başkasının bıraktığı mavi defter” sözündeki fiilimsinin kökünü ve fiilimsi ekini yazınız.

- Kök “bırak-” (5).
- sıfat-fiil eki “-dık”ın burada görülen biçimi “-tık”tır, ünlüyle başlayan iyelik ekiyle yüzeyde “-tığ-” olur (5).

07.05 İkinci paragraftan iki isim-fiil bularak hangi eylemleri adlandırdıklarını açıklayınız.

- “Bulmak”, bir şeyi bulma eylemini (5).
- “teşekkür etmek”, teşekkür etme eylemini adlandırır (5).

Kütüphanede Kalan Defter

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

07.06 “Defteri getiren öğrenci birazdan döner.” cümlesindeki fiilimsi ile çekimli fiili gerekçeleriyle ayırınız.

- “Getiren” (3).
- “öğrenci”yi niteler (2).
- “Döner” (3).
- geniş zamanla çekimlenmiş yüklemdir (2).

07.07 “Defne giderken arkadaşlarına teşekkür etti.” cümlesindeki fiilimsiyi bulunuz. Aynı zaman ilişkisini koruyarak başka bir zarf-fiille cümleyi yeniden yazınız.

- “Giderken” (5).
- Örnek: Defne yola çıkarken arkadaşlarına teşekkür etti (5).
- Zaman ilişkisi ve fiilimsi korunmalıdır.

07.08 Öğrenci “Defne, defterini bulduğuna sevindi.” cümlesini metne ekliyor. “Bulduğuna” sözcüğü neden cümlenin çekimli yüklemi değildir?

- “-duk” sıfat-fiil ekiyle kurulup iyelik ve yönelme eki almıştır (5).
- “Neye sevindi?” sorusunu karşılar; yüklem “sevindi”dir (5).

07.09 Görevlinin repliğinden önceki iki nokta ile tırnak işaretinin görevini açıklayınız.

- İki nokta doğrudan aktarılan sözü haber verir (5).
- Tırnak işareti, aktarılan sözün nerede başlayıp bittiğini gösterir (5).

07.10 Şu cümlenin yazım ve noktalamasını düzeltiniz: “defne de kütüphaneye döndü mü diye sordu eren”

- “Defne de kütüphaneye döndü mü?” diye sordu Eren. Özel adların büyük harfle yazılması (3).
- konuşmanın tırnakla ayrılması (3).
- soru işareti (2).
- cümle sonu noktası (2).

ÖĞRETMEN NÜSHASI / SORU BANKASI

Birlikte Onardığımız Bank

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

08.01 Öğrenciler işe başlamadan önce hangi bilgiyi edinmek istemiştir? Bilgiyi kimden almışlardır?

- Hangi parçaların onarılabileceğini öğrenmek istemişlerdir (5).
- görevliye sormuşlardır (5).

08.02 Metinden bir nesnel bilgi ve bir öznel yargı yazınız. Bu yargıları birbirinden ayıran ölçütü belirtiniz.

- İki bankın açılması (3).
- Elif’in en güzel köşe yorumunu yapması (3).
- İlki gözlemle denetlenebilir, ikincisi beğeniye bağlıdır (4).

08.03 Uyarı kâğıdının asılma amacını metne dayanarak açıklayınız.

- Yaş boya nedeniyle bankların hemen kullanılmasını önlemek (5).
- boya kuruyana kadar bankı ve kullanıcıların giysilerini korumak (5).

08.04 Elif’in grubuyla Mert’in grubunun işlerini karşılaştırınız.

- Elif’in grubu boya kalıntısını temizler (5).
- Mert’in grubu gevşek parçaları öğretmen yardımıyla sabitler (5).

08.05 Mert’in ilk ve son tutumunu birer ifadeyle açıklayınız.

- İlk başta işi tek sınıfın üstlenmesini ister (5).
- Sonra farklı sınıfların da katkı verdiği çalışma biçimini yeni projede kullanmayı önerir (5).

Birlikte Onardığımız Bank

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

08.06 Metindeki “aynı yöntem” sözüyle ne kastedildiğini yazınız. Bu yöntemin bir avantajını metne dayanarak açıklayınız.

- Farklı kişilerin veya grupların işleri bölüşüp birlikte katkı vermesi (5).
- Ayrı beceriler gerektiren işler aynı proje içinde tamamlanabilir (5).

08.07 “Banklar boya kurumadığı için kullanıma açılmadı.” cümlesini anlamı korunacak biçimde “bu yüzden” bağlantısıyla yeniden yazınız.

- Boya henüz kurumamıştı. Bu yüzden banklar kullanıma açılmadı. Nedeni koruma (4).
- sonucu koruma (4).
- bağlantıyı doğru kullanma (2).

08.08 Bu parçadaki yardımlaşmayla “Dostluğun Değeri”ndeki ortak hareketi bir benzerlik ve bir farklılıkla karşılaştırınız.

- İkisinde de ortak çaba bir zorluğu kolaylaştırır (5).
- Güvercinler aynı işi eş zamanlı yapar; bank onarımında gruplar farklı görevleri üstlenir (5).

08.09 Elif’in sözünü kişisel beğeni yerine metindeki gözlenebilir bir ayrıntıya dayanarak yeniden yazınız.

- Örnek: “Bahçedeki iki bank bugün yeniden kullanıma açıldı.” Metne uygun ayrıntı (6).
- kişisel değer yargısı içermeyen cümle (4).

08.10 Sınıf panosu için onarımın sonucunu duyuran iki cümle yazınız. Çalışmaya katkı verenlere de yer veriniz.

- Örnek: Bahçemizdeki iki bank onarılarak yeniden kullanıma açıldı. Hazırlık ve onarımda katkı veren öğrencilere, görevliye ve öğretmenimize teşekkür ederiz. Sonuç (4).
- katkı (4).
- iki anlaşılır cümle (2).

Okulun Paylaşım Dolabı

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

09.01 Üç hafta sonunda rafta kalan kitap, defter ve kalem sayılarını hesaplayınız.

- Kitap: 24−18=6 (3).
- defter: 30−27=3 (3).
- kalem: 36−30=6 (4).

09.02 En çok alınan malzeme ile stokta en az kalan malzeme hangisidir? Sayılarla açıklayınız.

- En çok alınan kalemdir, 30 kalem (5).
- En az kalan defterdir, 3 defter (5).

09.03 Dolaptan alınan toplam malzeme sayısını işlemle gösteriniz. Bu sayının kaç öğrencinin dolaptan yararlandığını gösterip göstermediğini açıklayınız.

- 18+27+30=75 malzeme (5).
- Öğrenciler birden çok malzeme almış olabileceği veya kayıt kişi sayısı vermediği için bu toplam yararlanan öğrenci sayısı değildir (5).

09.04 Üç haftalık bilgiye göre gelecek hafta hangi rafa önce malzeme eklenmesini önerirsiniz? Önerinizi iki sayısal bilgiyle destekleyiniz.

- Örneğin defter rafı (2).
- Otuz defterin 27’si alınmıştır (4).
- elde 3 defter kalmıştır (4).
- Başka öneri, iki ilgili veriyle makul gerekçeye bağlanırsa kabul edilir.

09.05 “Dolabın çok yararlı olduğu” düşüncesi ile “27 defter alındığı” bilgisi hangi bakımdan farklıdır?

- Yararlılık, öğrenci değerlendirmesidir ve ölçüt belirtilmeden kişisel yargıdır (5).
- Alınan defter sayısı tablodan denetlenebilir (5).

Okulun Paylaşım Dolabı

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

09.06 Metinde ve tabloda verilmeyen, dolabın gelecek haftaki durumunu anlamaya yarayabilecek iki bilgi yazınız.

- Örneğin hafta bazında alınan malzeme miktarı (5).
- Örneğin gelecek hafta bırakılması beklenen miktar (5).
- Kullanıcı sayısı veya malzeme gereksinimine ilişkin anket sonucu da kabul edilir.

09.07 Tüm malzemeler içinde alınma oranı en yüksek olanı bulunuz. İşleminizi gösteriniz.

- En yüksek alınma oranı defterdedir (4).
- Kitap: 18/24 = %75.
- Defter: 27/30 = %90.
- Kalem: 30/36 ≈ %83.
- İşlem ve karşılaştırma 6 puan.

09.08 Bu metinde tablo kullanılması okura ne sağlar? Veriye dayanılarak cevaplanabilecek bir soru örneği yazınız.

- Miktarları hızlı görmeyi ve malzemeler arasında karşılaştırma yapmayı sağlar (5).
- Örneğin “En çok hangi malzeme bırakıldı?” (5).

09.09 Paylaşım dolabı için biri malzeme bırakmaya, biri malzeme almaya ilişkin iki kısa ve uygulanabilir kural yazınız.

- Örnek: Yalnızca temiz ve kullanılabilir malzeme bırakınız (5).
- İhtiyacınız kadar malzeme alınız (5).
- Geçerli ayrı kurallar kabul edilir.

09.10 Öğrenci kurulu adına üç veya dört cümlelik bilgilendirici bir duyuru yazınız. Bir tablo verisini, bir ihtiyacı ve bir eylem çağrısını kullanınız.

- Örnek: İlk üç haftada dolabımızdan 27 defter alındı. Şu anda defter rafında üç defter kaldı. Elinizde kullanmadığınız temiz bir defter varsa paylaşım rafına bırakabilirsiniz. Doğru veri (3).
- metne uygun ihtiyaç (3).
- açık çağrı (3).
- uzunluk ve bütünlük (1).

Bir Olay İki Çeviri

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

10.01 İki anlatımın ortak olayını tek cümleyle özetleyiniz.

- Polly, mutfakta işini sürdüren Nancy’den elindeki işi bırakıp kendisini dinlemesini ister. Kişiler ve ortam (4).
- ortak olay (6).

10.02 Nancy’nin ilk anda elindeki işi bırakmamasının nedeni nedir? İki parça bu ayrıntıyı nasıl verir?

- Sabah bulaşıkları hızla bitirmesi istenmiştir (5).
- İlkinde açıklar, ikincisinde kendisine daha önce söyleneni hatırlatır (5).

10.03 Sürahiye ilişkin olay iki anlatımda nasıl farklı gelişir?

- Birincide sürahi devrilmek üzeredir, devrilmez (5).
- İkincide devrilir ve Nancy düzeltir (5).

10.04 Nancy’nin yaptığı işi ifade eden hangi iki eylem birbirinden farklıdır?

- Birincide sürahiyi kurulamak (5).
- ikincide durulamak (5).

10.05 Polly’nin isteği birinci anlatımda nasıl aktarılmıştır? İkinci anlatımda nasıl aktarılmıştır?

- Birincide anlatıcı Polly’nin isteğini dolaylı anlatır (5).
- İkincide Polly’nin sözü tırnak içinde doğrudan aktarılır (5).

Bir Olay İki Çeviri

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

10.06 Hangisinde Polly'nin otoriter tutumu daha doğrudan hissedilir? Bir ifadeyle destekleyiniz.

- İkinci anlatım (4).
- "İşini bırakacaksın, anlaşıldı mı?" sözü emir ve sorgulama tonunu doğrudan iletir (6).
- Farklı tercih, metne dayalı açıklamayla değerlendirilebilir.

10.07 İki parçada da Nancy ne tür bir ikilem yaşamaktadır? Önceki ve sonraki yönergelerle açıklayınız.

- Önce bulaşıkları hızla bitirmesi istenir (5).
- sonra işini hemen bırakması beklenir (5).
- Öğrenci iki beklentiyi aynı anda karşılayamama durumunu açıklamalıdır.

10.08 İki parçadan hareketle olay ile olayın anlatılma biçiminin farklı kavramlar olduğunu açıklayınız.

- Ortak olay Polly'nin Nancy'den işi bırakmasını istemesidir (5).
- Aynı istek, doğrudan söz veya anlatıcının özetiyle, farklı ton ve ayrıntılarla aktarılabilir (5).

10.09 İkinci anlatımdaki doğrudan sözü, anlamı koruyarak üçüncü kişi ağzından tek cümleyle aktarınız.

- Örnek: Bayan Polly, Nancy'ye kendisi konuşurken işini bırakmasını söyledi. Kişi ve anlamın korunması (6).
- dolaylı anlatım (4).

10.10 İki parçada anlatılan iletişim sorununu çözmek için Polly'nin söyleyebileceği uygun iki cümle yazınız.

- Örnek: Nancy, sürahiyi güvenli bir yere bıraktıktan sonra bir an beni dinler misin? Bulaşıkları daha sonra bitirebilirsin. İki talebi uzlaştırma (5).
- saygılı dil (3).
- iki anlaşılır cümle (2).

İyiliğin Işığı

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 1–5. sorular

11.01 Şiirin ana duygusunu belirtiniz. Bu duyguyu taşıyan bir dize yazınız.

- Yardım ve yakınlığın verdiği güven veya iyimserlik (5).
- “Bir el uzanır yavaşça” veya “İki omuzla yol kısalır” gibi uygun dize (5).

11.02 “Sokak susar” dizesinde hangi söz sanatı vardır? Gerekçesini yazınız.

- Kişileştirme (5).
- Susma davranışı sokağa yüklenir; çevrede seslerin kesildiği sezdirilir (5).

11.03 “İki omuzla yol kısalır” dizesiyle ne anlatılmak istenmiştir?

- Yükü iki kişi paylaşınca kişi başına düşen güçlük azalır (5).
- “Yol kısalır” bunu mecaz yoluyla anlatır (5).

11.04 Şiir ile kısa metin hangi erdemde buluşur? İkisinden de birer kanıt veriniz.

- Yardımlaşma (4).
- Şiirde komşuya bir el uzatılması (3).
- metinde kitap kolisinin birlikte taşınması (3).

11.05 Yunus yardım etmeden önce niçin soru sormuştur? Komşunun cevabı bu tutumun hangi yararını göstermiştir?

- Hangi yardıma ihtiyaç olduğunu ve komşunun tercihini anlamak için (5).
- Kırılacak kutuyu komşu taşır, kitap kolisini beraber kaldırırlar (5).

İyiliğin Işığı

Örnek cevaplar ve puanlama ölçütleri · 6–10. sorular

11.06 Şiirdeki “ışık” ve “karanlık” sözcüklerinin karşıtlığı, metnin vermek istediği duyguyu nasıl güçlendirir?

- Işık ve karanlık karşıtlık kurar (5).
- Yardım eli uzandıkça yalnızlığın veya güçlüğün azalmasını sezdirir (5).

11.07 Yunus’un komşuya saygı gösterdiğini kanıtlayan iki davranış yazınız.

- Hangi kutuya yardım edebileceğini sorar (5).
- Komşunun anahtarı bulmasını acele ettirmeden bekler veya kırılacak kutu konusundaki tercihine uyar (5).

11.08 Şiirin ikinci dörtlüğünü iki cümlelik bir olay anlatımına dönüştürünüz. Yardımı ve sonucu koruyunuz.

- Örnek: Yükünü yere bırakan komşunun yanına bir kişi gelip ona yardım etti. Birlikte taşıdıklarında yük hafifledi ve yolu daha kolay tamamladılar. Yardım (4).
- sonuç (4).
- iki açık cümle (2).

11.09 Şiirdeki yardımlaşma düşüncesini açıklayan dört veya beş cümlelik bilgilendirici bir paragraf yazınız. Metinden bir örnek ve günlük yaşamdan farklı bir örnek kullanınız.

- Yardımlaşmayı doğru açıklama (3).
- metin örneği (2).
- farklı günlük yaşam örneği (2).
- tutarlı 4–5 cümle ve yazım (3).
- Örnek: Yardımlaşma, bir kişinin ihtiyacına uygun destek vermektir. Şiirde komşunun yükü iki kişiyle hafifler. Okulda da bir arkadaşımız kaçırdığı dersin konusunu öğrenmek isterse notlarımızı paylaşabiliriz. Önce ihtiyacını sormak, vereceğimiz desteği daha uygun hâle getirir.

11.10 Kısa metnin sonuna biri teşekkür, öteki teşekkürün karşılığı olan iki konuşma cümlesi ekleyiniz. Bağlama ve noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

- Örnek: “Kitapları birlikte taşıdığımız için teşekkür ederim,” dedi komşu. Yunus da şöyle karşılık verdi: “Rica ederim, tanıştığımıza sevindim.” Bağlama uygun iki söz (6).
- doğrudan konuşmanın anlaşılır biçimde işaretlenmesi (4).